

فهرست مطالب

۱۵	پیش‌گفتار چاپ دوم
۱۶	پیش‌گفتار چاپ سوم
۱۷	علایم اختصاری
۱۸	مقدمه

بخش اول : قرار بازداشت موقت؛ ملاحظات ماهوی، پیشینه و آیین دادرسی ۲۳

۲۶	فصل اول: ملاحظات ماهوی و پیشینه قرار بازداشت موقت
۲۶	مبحث اول: واکاوی مفهومی و مبنایی
۲۷	گفتار اول: پیشینه و تحولات
۲۷	بند اول: حقوق اسلام
۲۸	الف - حبس شهود
۲۹	ب - حبس متهم به قتل
۳۱	پ - حبس کفیل
۳۱	ت - سکوت نزد حاکم
۳۲	ث - حبس متهم به سرقت و سایر موارد حبس
۳۳	بند دوم: حقوق فرانسه
۳۶	بند سوم: حقوق ایران
۳۸	گفتار دوم: مفهوم شناسی و تبیین جایگاه قرار بازداشت موقت در میان قرارها
۳۹	بند اول: مفهوم شناسی لغوی
۳۹	بند دوم: مفهوم شناسی حقوقی
۴۱	بند سوم: تبیین جایگاه قرار بازداشت موقت در میان قرارها
۴۴	گفتار سوم: مبانی قرار بازداشت موقت
۴۴	بند اول: مبانی فلسفی
۴۶	بند دوم: مبانی جامعه شناختی
۴۸	بند سوم: مبانی جرم شناختی
۴۹	گفتار چهارم: هدفها
۵۱	بند اول: حمایت اجتماعی و فردی

الف - حمایت از جامعه (جلوگیری از وقوع جرم یا جرایم دیگر).....	۵۱
ب - حمایت از متهم (جلوگیری از تهدید وی و خویشاوندانش)	۵۳
پ - حمایت از بزه دیده.....	۵۴
بند دوم: پیشگیری از ایجاد ممانعت در اجرای عدالت.....	۵۵
الف - جلوگیری از فرار یا پنهان شدن متهم.....	۵۵
ب - جلوگیری از امحای آثار جرم و حفظ دلایل و امارات	۵۶
پ - جلوگیری از تبانی متهم با سایر اشخاص	۵۷
ت - جلوگیری از اعمال فشار بر شهود و مطلعین و سایر اشخاص.....	۵۹
گفتار پنجم: پیامدهای قرار بازداشت موقت.....	۶۰
بند اول: پیامدهای مثبت	۶۰
الف - پیشگیری از وقوع مجدد جرم	۶۰
۱ - پیشگیری از بزه دیدگی دوباره‌ی قربانی.....	۶۱
۲ - پیشگیری از بزه دیدگی وابستگان قربانی.....	۶۲
ب - ممانعت از جریحه دار شدن احساسات عمومی.....	۶۲
پ - تسهیل اجرای عدالت از رهگذر حفاظت از آثار و ادله جرم	۶۳
بند دوم: پیامدهای منفی	۶۳
الف - مغایرت با اصل برائت	۶۳
ب - تعارض با پاره‌ای نهادهای سودمند کیفری	۶۶
پ - تأثیر بر سرنوشت دعوا.....	۶۷
ت - تضییع احتمالی حقوق دفاعی متهم از رهگذر عدم تساوی سلاح‌ها.....	۶۹
ث - پیامدهای جرم شناختی	۶۹
۱ - برچسب زنی؛ تضییف جایگاه اجتماعی	۶۹
۲ - عدم امکان بهره مندی از امتیازات ناشی از حبس	۷۰
۳ - تخدیش بازدارندگی و ارتعاب‌انگیزی کیفر حبس در صورت صدور حکم	۷۰
۴ - ایجاد حس بی اعتمادی به دستگاه عدالت کیفری	۷۰
۵ - مخرب بودن از رهگذر آموزش احتمالی بزهکاری در مدرسه تبهکاری .	۷۰
۶ - تشویش ذهنی و اضطراب روانی در اثر بلا تکلیفی	۷۱
۷ - تحمیل هزینه بر دستگاه قضایی.....	۷۱
۸ - عدم برخورداری مناسب از حق بر سلامت و بهداشت	۷۱
۹ - اطاله احتمالی طول مدت بازداشت.....	۷۲
مبحث دوم: گونه شناسی (انواع قرارها).....	۷۲

۳ فهرست مطالب

گفتار اول: بررسی بازداشت موقت از نظر سازگاری یا ناسازگاری با قواعد حقوق بین الملل بشر.	۷۳
گفتار دوم: از نظر الزام یا اختیار مقام قضایی	۷۶
بند اول: قرار بازداشت موقت الزامی	۷۷
بند دوم: موارد بازداشت موقت اختیاری	۷۸
الف - نوع مجازات	۸۱
ب - میزان مجازات	۸۲
پ - نوع جرم	۸۲
ت - سوابق محکومیت کیفری	۸۴
ث - قوانین خاص	۸۷
۱ - ایراد قتل یا جرح با چاقو	۸۷
۲ - کشف داروی تقلیبی از متهم	۸۸
۳ - تعدد متهمان در جرم تصرف عدوانی	۸۸
۴ - جرایم مواد مخدر	۸۹
۵ - ترک فعل تاجر ورشکسته (موضوع مواد ۴۱۴ و ۴۱۳ ق.ت)	۸۹
۶ - ممانعت از اجرای حکم ورشکستگی از سوی تاجر	۹۰
۷ - عدم حضور تاجر ورشکسته در زمان تصفیه (موضوع ماده ۲۱ قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی)	۹۰
۸ - اختلاس و ارتشا	۹۰
ج - مخدوش شدن ادله ارتكاب جرم	۹۱
فصل دوم: آیین دادرسی قرار بازداشت موقت	۹۲
بحث اول: صدور و طول مدت قرار بازداشت موقت	۹۶
گفتار اول: صدور قرار بازداشت موقت	۹۷
بند اول: شرایط ماهوی	۹۷
الف - شرایط مربوط به شدت جرم ارتكابی	۹۷
ب - شرایط مربوط به ضرورت بازداشت	۱۰۰
۱ - ضرورت بازداشت برای نیل به یکی از اهداف قانونی	۱۰۰
۲ - عدم کفایت قرارهای نظارت قضایی یا سایر قرارهای تأمین	۱۰۳
بند دوم: شرایط شکلی	۱۰۴
الف - مقامهای قضایی صالح در صدور قرار بازداشت	۱۰۴
۱ - قاضی تحقیق	۱۰۴

۴ قرار بازداشت موقت و جایگزین‌های آن

۱۱۳.....	۲- قاضی آزادی‌ها و بازداشت
۱۱۵.....	۳- قضات دادگاهها
۱۲۵.....	ب- لحاظ وضعیت اجتماعی و خانوادگی متهم.....
۱۲۶.....	پ- الزام قاضی آزادی‌ها و بازداشت به مذکوره با طرفین دعوا
۱۲۷.....	۱- ضرورت مذکوره
۱۲۷.....	۲- ابلاغ حقوق اولیه شخص متهم
۱۳۰.....	۳- تعویق مذکوره
۱۳۱.....	۴- علنی بودن مذکوره ترافعی
۱۳۳.....	۵- دستور توقيف یا حبس
۱۳۶.....	بند سوم: قرار بازداشت موقت ویژه اطفال
۱۴۱.....	الف - شرایط ماهوی
۱۴۱.....	۱- شرایط ناظر بر سن و مجازات احتمالی
۱۴۲.....	۲- شرایط مربوط به ضرورت بازداشت و مشورت با خدمات حمایت قضایی جوانان
۱۴۳.....	ب - شرایط شکلی
۱۴۳.....	۱- جلسه مذکوره؛ غیر علنی بودن و معارضت وکیل
۱۴۴.....	۲- خدمات حمایت قضایی از اطفال
۱۴۷.....	گفتار دوم: مدت قرار بازداشت
۱۴۸.....	بند اول: مدت اولیه بازداشت و تشریفات آن.....
۱۴۸.....	الف - مدت اولیه قرار
۱۵۱.....	۱- قرار بازداشت یک ماهه
۱۵۳.....	۲- قرار بازداشت دو ماهه
۱۵۴.....	۳- قرار بازداشت چهار ماهه
۱۵۸.....	۴- قرار بازداشت یک ساله
۱۵۸.....	ب - تشریفات صدور قرار
۱۵۹.....	بند دوم: رعایت حداقل مدت قانونی (سقف بازداشت بزرگسالان) و تشریفات آن
۱۶۱.....	الف - حداقل مدت بازداشت
۱۶۱.....	۱- در امور جنحه‌ای
۱۶۴.....	۲- در امور جنایی
۱۶۶.....	۳- تغییر توصیف کیفری

۵ فهرست مطالب

۱۶۹	۴ - حداکثر مدت در قرار بازداشت الزامی
۱۷۲	ب - تشریفات تمدید.....
۱۷۵	بند سوم: مدت بازداشت موقت اطفال
۱۷۶	الف - مدت قرار بازداشت بر حسب سن
۱۷۶	۱ - اطفال بین ۱۳ و ۱۶ سال
۱۷۸	۲ - اطفال بالای ۱۶ سال
۱۸۰	ب - تمدید قرار بازداشت اطفال
۱۸۱	مبحث دوم: طرق مختلف رفع اثر از بازداشت موقت
۱۸۱	گفتار اول: آزادی متهم پیش از موعد قانونی
۱۸۱	بند اول: مصاديق آزادی متهم
۱۸۱	الف - آزادی به درخواست متهم
۱۸۴	ب - آزادسازی قهری.....
۱۸۶	پ - آزاد سازی قانونی
۱۸۷	بند دوم: مقررات مشترک
۱۸۷	الف - توجیه آزاد سازی.....
۱۸۸	ب - آزادسازی همراه با نظارت قضایی یا قرار تأمین
۱۸۸	پ - تعهدات و الزامات شخص تحت نظر در صورت آزادی
۱۸۹	ت - بازداشت مجدد پس از آزادی
۱۸۹	بند سوم: مقررات خاص در بررسی درخواست‌های آزادی
۱۸۹	الف - ارائه کننده درخواست
۱۹۰	ب - شکل درخواست
۱۹۱	پ - تعدد درخواست‌ها.....
۱۹۲	ت - توجیه عدم پذیرش
۱۹۲	بند چهارم: آزادی اطفال تحت بازداشت موقت
۱۹۳	گفتار دوم: تجدیدنظر و فرجم خواهی از قرار بازداشت موقت
۱۹۳	بند اول: تجدیدنظرخواهی
۱۹۴	الف - مراجع و اشخاص
۱۹۴	۱ - مراجع تجدیدنظرخواهی
۱۹۶	۲ - اشخاص تجدیدنظرخواه
۱۹۹	ب - تشریفات رسیدگی به درخواست
۱۹۹	۱ - ثبت پرونده و اعلام به طرفین

۶ قرار بازداشت موقت و جایگزین‌های آن

۲۰۱	۲- نحوه برگزاری مذاکره و صدور رأی
۲۰۲	۳- حضور شخص متهم
۲۰۲	۴- مهلت تجدیدنظرخواهی
۲۰۴	۵- مهلت‌های اتخاذ تصمیم مرجع تجدیدنظر
۲۰۵	۶- امکان تجدیدنظرخواهی مکرر
۲۰۵	پ- رسیدگی فوری به بازداشت یا آزادسازی متهم
۲۰۶	۱- اعتراض فوری متهم به بازداشت (رسیدگی فوری به آزادسازی)
۲۰۸	۲- اعتراض فوری دادستان به آزادسازی متهم (رسیدگی فوری به بازداشت)
۲۱۰	بند دوم: فرجام خواهی در مورد بازداشت موقت
۲۱۱	گفتار سوم: جبران خسارت از متهمان بی‌گناه

بخش دوم: قرارهای جایگزین و نظارت قضایی

۲۲۷	فصل اول: ملاحظات ماهوی
۲۲۷	مبحث اول: مفهوم شناسی و مبانی
۲۲۷	گفتار اول: مفهوم شناسی
۲۲۸	بند اول: مفهوم قرارهای جایگزین
۲۲۸	بند دوم: مفهوم نظارت قضایی
۲۳۰	گفتار دوم: مبانی
۲۳۰	بند اول: مبانی فلسفی
۲۳۰	الف- آزادی ذاتی بشر و محدودیت عرضی بر او
۲۳۴	ب- حق بر برائت به مثابه برایند حق بر آزادی
۲۳۶	بند دوم: مبانی جامعه شناختی
۲۳۶	الف- عدم طرد متهم از روند اجتماعی
۲۳۷	ب- مشارکت جامعه مدنی
۲۳۹	بند سوم: مبانی جرم شناختی؛ اصلاح و باز اجتماعی کردن متهم
۲۴۲	مبحث دوم: اهداف و پیامدها
۲۴۳	گفتار اول: هدف‌ها
۲۴۴	بند اول: حمایت از جامعه از رهگذر پیشگیری از وقوع جرم
۲۴۵	الف- اقدامات تأمینی

۷ فهرست مطالب

ب - ضروریات تحقیق؛ جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم یا دستررسی به او ۲۴۶
بند دوم: حمایت از دو روی جرم ۲۴۷
الف - اصلاح متهم ۲۴۷
ب - تضمین حقوق بزه دیده ۲۴۹
گفتار دوم: پیامدهای صدور جایگزین‌ها و نظارت قضایی ۲۵۱
بند اول: پیامدهای قانونی ۲۵۱
الف - تخفیف کیفر ۲۵۱
ب - لغو و تشدید قرار ۲۵۲
بند دوم: پیامدهای جرم شناختی ۲۵۵
الف - پیشگیری از ورود متهمان به مدرسه بزهکاری ۲۵۵
ب - پیشگیری از تورم کیفری و تحمل هزینه‌های مضاعف بر دستگاه قضایی ۲۵۷
پ - پیشگیری از تبعات اقتصادی و اجتماعی تحمیلی بر متهمان و خانواده آن‌ها ۲۵۹
۱ - پیامد اجتماعی؛ پیشگیری از برچسب زنی به متهمان ۲۵۹
۲ - پیامد اقتصادی؛ پیشگیری از تن پروری متهم در زندان و از دست دادن منبع تأمین معاش ۲۶۱
فصل دوم: تنوع قرارهای جایگزین و نظارت قضایی ۲۶۲
مبحث اول: قرارهای جایگزین ۲۶۴
گفتار اول: قرارهای سنتی ۲۶۴
بند اول: قرارهای تعهدی ۲۶۶
الف - قرار التزام به حضور با قول شرف ۲۶۶
۱ - مفهوم شناسی و ماهیت ۲۶۶
۲ - ضوابط صدور و فک قرار ۲۶۷
۳ - حق اعتراض ۲۶۸
۴ - ضمانت اجرای عدم التزام ۲۶۸
ب - قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام ۲۶۹
۱ - مفهوم شناسی و ماهیت ۲۶۹
۲ - ضوابط صدور و فک قرار ۲۷۰
۳ - ضمانت اجرا ۲۷۱

۸ قرار بازداشت موقت و جایگزین‌های آن

۲۷۲	۴- حق اعتراض
۲۷۳	پ- قرار کفالت
۲۷۴	۱- مفهوم شناسی و ماهیت
۲۷۶	۲- ضوابط صدور و فک قرار
۲۸۰	۳- ضمانت اجرا
۲۸۴	۴- اعتراض به ضبط وجه الکفاله
۲۸۷	بند دوم: قرارهای تضمینی یا توییقی
۲۸۷	الف- قرار وثیقه
۲۸۸	۱- مفهوم شناسی و ماهیت
۲۸۹	۲- ضوابط صدور و فک قرار
۳۰۰	۳- حق اعتراض
۳۰۲	۴- ضمانت اجرا
۳۰۶	ب- وجه الضمان
۳۰۷	گفتار دوم: قرارهای نوین
۳۰۸	بند اول: قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف
۳۰۸	۱- مفهوم شناسی و ماهیت
۳۰۸	۲- ضوابط صدور
۳۰۸	۳- ضمانت اجرا
۳۰۹	۴- اعتراض
۳۰۹	بند دوم: قرارهای التزام با تعیین وجه التزام
۳۰۹	الف- عدم خروج از حوزه قضایی
۳۱۰	۱- مفهوم شناسی و ماهیت
۳۱۰	۲- ضوابط صدور
۳۱۱	۳- ضمانت اجرا
۳۱۲	۴- اعتراض
۳۱۳	ب- قرار التزام به معرفی نوبه‌ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام
۳۱۴	۱- مفهوم شناسی و ماهیت
۳۱۵	۲- ضوابط صدور
۳۱۵	۳- ضمانت اجرا
۳۱۷	۴- اعتراض

۹ فهرست مطالب

پ - قرار التزام مستخدمان رسمی کشوری یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام	۳۱۷
۱ - مفهوم شناسی و ماهیت	۳۱۷
۲ - ضوابط صدور	۳۱۸
۳ - ضمانت اجرا	۳۱۸
۴ - اعتراض	۳۱۹
بند سوم: ممنوعیت خروج از منزل یا محل اقامت از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی	
۳۲۰تجهیزات الکترونیکی	
الف - مفهوم شناسی و ماهیت	۳۲۱
ب - ضوابط صدور	۳۲۲
پ - ضمانت اجرا	۳۲۳
ت - اعتراض	۳۲۳
مبحث دوم: نظارت قضایی	
گفتار اول: صدور قرار نظارت قضایی نسبت به متهم	۳۲۵
بند اول: مقام‌های صالح برای صدور قرار نظارت قضایی	۳۲۷
بند دوم: اشخاص موضوع قرار نظارت قضایی	۳۳۱
بند سوم: تبدیل قرار بازداشت موقت به نظارت قضایی	۳۳۴
بند چهارم: مقامات یا اشخاص مسئول نظارت بر حسن انجام نظارت قضایی .	۳۳۴
گفتار دوم: تعهدات ناشی از نظارت قضایی	۳۳۵
بند اول: تدابیر نظارتی، ممنوعیت‌ها و تعهدات ایجابی	۳۳۵
الف - محدودیت تردد	۳۳۶
۱ - قرار عدم خروج از کشور	۳۳۶
۲ - عدم خروج از حوزه قضایی	۳۴۱
۳ - عدم خروج از اقامتگاه	۳۴۲
۴ - عدم حضور در برخی اماکن	۳۴۲
۵ - تسليم کلیه مدارک هویتی	۳۴۳
ب - نظارت بر حضور و فعالیت‌های متهم	۳۴۷
۱ - معرفی دورهای به واحدها یا مقامات خاص	۳۴۷
۲ - پاسخ‌گویی متهم در انجام فعالیت‌ها	۳۴۷
پ - ممنوعیت از انجام برخی اعمال؛ رانندگی، صدور چک و داشتن سلاح .	۳۴۹
۱ - اجتناب از رانندگی و عندالزوم تحويل گواهی نامه رانندگی	۳۴۹

۱۰ قرار بازداشت موقت و جایگزین‌های آن

۲- امتناع از صدور چک.....	۳۵۰
۳- ممنوعیت نگهداری سلاح.....	۳۵۱
ت - ممنوعیت انجام برخی فعالیت‌های حرفه‌ای یا اجتماعی	۳۵۱
بند دوم: تعهدات ناظر بر اتخاذ تدابیر جبرانی و پیش گیرانه.....	۳۵۳
الف - رعایت دستورهای مربوط به معاینه، درمان یا معالجه	۳۵۳
ب - ایفای تعهدهای خانوادگی	۳۵۴
پ - ممنوعیت ملاقات برخی اشخاص	۳۵۵
گفتار سوم: خروج از نظارت قضایی	۳۵۶
بند اول: مدت نظارت قضایی	۳۵۶
بند دوم: تبدیل و فک قرار نظارت قضایی	۳۵۹
الف - قواعد قابل اجرا در مرحله تحقیقات	۳۵۹
ب - قواعد قابل اجرا پس از قرار نهایی	۳۶۲
بند سوم: استیناف از قرارهای نظارت قضایی	۳۶۳
گفتار چهارم: قواعد ویژه نظارت قضایی ناظر بر اطفال	۳۶۴
بند اول: الزامات ناشی از قرار نظارت قضایی	۳۶۵
بند دوم: لغو قرار نظارت قضایی	۳۶۶
منابع و مأخذ	۳۶۸